

Datum
2019-12-30
Vår referens
Anders Eriksson
Utvecklingssekreterare
anders.p.eriksson@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Årsrapport 2018 Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering STK-2019-830

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har antagit tre utvecklingsplaner: *Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad* (antogs 2010), *Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering* (antogs 2011) samt *Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad* (antogs 2017). Samtliga planer gäller till och med 2020. Stadskontoret har i uppdrag att stödja, samordna och följa upp arbetet med planerna. Detta ärende behandlar årsrapport 2018 för *Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering*. Ärendet var beslutsplanerat till kommunfullmäktige 5 september 2019 men drogs ur i samband med kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde 5 augusti 2019.

Tjänsteskrivelsens första del innehåller en redogörelse för gemensamma aktiviteter som genomförts under 2018 liksom en beskrivning av gemensamma utmaningar för de tre uppdragen. En övergripande utmaning är organisationens förmåga att ”hålla i och hålla ut”, en utmaning som kommer med allt implementerings- och förändringsarbete. En annan utmaning är att integrera jämställdhet, antidiskriminering och barnets rättigheter i ordinarie målstyrning och uppföljning, liksom ett behov av att utveckla former för uppföljning av effekterna av arbetet i ordinarie målstyrning och uppföljningssystem.

Tjänsteskrivelsens andra del redogör för uppföljningen av Malmö stads samlade arbete med fokus på jämställdhetsintegrering för 2018. Malmös långsiktiga och systematiska arbete har lett till att jämställdhetsperspektivet nu finns med som en integrerad del i flera delar av kommunens verksamheter. Malmö stads styrka i sammanhanget är att jämställdhetsarbetet leder till konkreta förbättringar för alla Malmöbor, oavsett kön. Även om Malmö stads nämnder har kommit långt i arbetet med jämställdhetsintegrering så genomsyrar jämställdhetsperspektivet fortfarande inte alla verksamhetsområden. Det är fortsatt viktigt att skapa förutsättningar för att nå utvecklingsplanens visioner om ett jämställt Malmö.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner *Årsrapport 2018 Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering* och översänder den till alla nämnder för beaktande i det fortsatta arbetet med jämställdhetsintegrering.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 200108 - Årsrapport 2018 Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering
- Årsrapport utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering 2018

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-08-05

Kommunstyrelsen 2019-08-14

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-01-08

Kommunstyrelsen 2020-01-15

Kommunfullmäktige 2020-02-06

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Fritidsnämnden

Funktionsstödsnämnden

Förskolenämnden

Grundskolenämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Kulturnämnden

Miljönämnden

Revisorskollegiet

Servicenämnden

Stadsbyggnadsnämnden

Tekniska nämnden

Ärendet

Kommunfullmäktige har antagit följande tre utvecklingsplaner:

- *Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad* (antogs 2010 och gäller till 2020)
- *Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering* (antogs 2011 och gäller till 2020)
- *Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad* (antogs 2017 och gäller till 2020)

Utvecklingsplanerna syftar till ett systematiskt och samordnat utvecklingsarbete där jämställdhet, antidiskriminering och barnets rättigheter integreras i ordinarie målstyrning och uppföljning. Stadskontoret har i uppdrag att stödja, samordna och följa upp arbetet med utvecklingsplanerna. I utvecklingsplanerna anges att arbetet ska följas upp och återspeglas till kommunstyrelsen årligen.

Detta ärende behandlar årsrapport 2018 för *Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering*. Vissa delar av arbetet sker gemensamt med utgångspunkt i de två övriga utvecklingsplanerna. Tjänsteskrivelsen inleds därför med en redogörelse för det gemensamma arbetet inom ramen för utvecklingsplanerna följt av en kort beskrivning av de gemensamma utmaningar som identifierats. Därefter redogörs för det arbete som skett specifikt utifrån arbetet för jämställdhet.

Årsrapport för övriga två utvecklingsplaner finns i ärende med dnr STK-2019-831 (*Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad*) och STK-2019-832 (*Utvecklingsplan för barnets rättigheter i Malmö stad*) vilka beslutades i kommunfullmäktige 5 september 2019.

Det gemensamma arbetet

Arbetet med utvecklingsplanerna är ett strategiskt förvaltningsövergripande arbete. Som utgångspunkt används en gemensam modell bestående av sju komponenter. Var och en av de sju komponenterna behövs för att få till ett hållbart och uppföljningsbart arbete.

- Mål och styrning

Samtliga utvecklingsplaner syftar till att områdena ska integreras i ordinarie mål och styrning för att skapa ett hållbart förändringsarbete som kan prioriteras av verksamheterna och där parallella spår undviks.

Gemensam aktivitet: Besök i nämnder och ledningsgrupper

Under våren 2018 fortsatte det arbete som påbörjades under hösten 2017 med att informera nämnder och ledningsgrupper om de tre utvecklingsplanerna och dess innehåll för att tydliggöra nämndernas och ledningsgruppernas ansvar. De nämnder som besöktes under våren 2018 var revisorskollegiet, grundskolenämnden, fritidsnämnden, förskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Alla nämnder, förutom miljönämnden och tekniska nämnden, har därmed informerats om arbetet under 2017/2018.

Gemensam aktivitet: Uppdatering Malmö stads ärendehandbok

Under året inleddes ett arbete med att uppdatera Malmö stads ärendehandbok. I ärendehandboken finns gemensamma och enhetliga arbetssätt för Malmö stad när ärenden bereds, kommunikation sker med medborgare eller en medarbetare skapar och söker information. Ansvariga samordnare för de tre utvecklingsplanerna bidrog med underlag om handläggningsåtgärder gällande jämställdhet, jämlikhet samt barnets rättigheter.

- Kunskap och analys

Kunskap och analys kring malmöbors livsvillkor när det gäller jämställdhet, antidiskriminering och barnets rättigheter är en central del av arbetet och utgör grund för att ta fram mål inom området, identifiera utmaningar, utvärdera framsteg och ge underlag för politiska beslut och prioriteringar.

Gemensam aktivitet:

Ingen gemensam aktivitet genomfördes under 2018 kopplat till Kunskap och analys.

- Kompetenshöjande insatser

Kompetenshöjande insatser genomförs för att säkerställa att det finns kompetens på olika nivåer i organisationen för att arbeta med frågorna.

Gemensam aktivitet: Introduktionsutbildning på stadskontoret

Ansvariga samordnare för de tre utvecklingsplanerna höll en gemensam introduktionsutbildning för nyanställda på stadskontoret som handlade om stadens ansvar och arbete med jämställdhet, jämlikhet och barnets rättigheter. Introduktionsutbildningen är ett återkommande inslag för nyanställda på stadskontoret.

- Metodutveckling

Stadskontoret utgör ett stöd till förvaltningarna i arbetet med att utveckla arbetssätt och metoder för att integrera frågorna i det ordinarie arbetet. Stödet utgår från aktuell forskning och kunskap inom områdena, omvärldsbevakning, analyser av det interna arbetet inom staden och inte minst förvaltningarnas uppdrag, förutsättningar och behov.

Gemensam aktivitet: Sökbara utvecklingsmedel (se separat ärende)

För arbetet med antidiskriminering, jämställdhetsintegrering och nationella minoriteter kunde förvaltningar, bolag samt idéburen sektor ansöka om medel från kommunstyrelsen för att genomföra insatser som främjar arbetet inom de olika områdena. Medel för arbetet med barnets rättigheter kunde sökas av förvaltningar och bolag. Återrapportering av de sökbara medlen för 2018 behandlas i ärende med dnr STK-2019-875. Utvärdering av de sökbara medlen behandlas i ärende med dnr STK-2018-1052.

- Samverkan internt och externt

För att arbetet ska bli effektivt och leda till en förflyttning inom områdena sker samverkan inom och mellan förvaltningarna och en samordning av kommunövergripande utvecklingsprocesser. Ett helhetsperspektiv förutsätter också en samverkan med externa aktörer på internationell, nationell, regional och lokal nivå, såsom andra myndigheter, frivilligorganisationer och forskning.

Gemensam aktivitet: Stornätverk

Förvaltningscheferna bjöds tillsammans med förvaltningssamordnarna för respektive utvecklingsplan in till ett stornätverksmöte den 21 november 2018. Syftet med stornätverket var att förvaltningsdirektörer och utsedda samordnare möttes, utbytte erfarenheter och diskuterade fokus för det kommande arbetet. Stornätverket innehöll även en kompetenshöjning i form av en extern föreläsare samt en workshop.

- Kommunikation och spridning

Det behövs strategiska kommunikationsinsatser för kännedom, information, kunskap om och spridning av arbetet inom områdena. Kommunikationen behöver också ske externt till Malmös invånare för att tydliggöra hur Malmö stad arbetar med de olika områdena och för att ge invånarna möjlighet till dialog och att påverka arbetet.

Gemensam aktivitet: Spridningskonferens

Inom ramen för arbetet med utvecklingsplanerna genomförs årligen en spridningskonferens med cirka 200 deltagare från hela Malmö stad. Temat för spridningskonferensen 2018 var ”Jämlikhet, jämställdhet och barnets rättigheter - förutsättningar för ett hållbart samhälle”. Programmet innehöll externa talare och lärande exempel från staden.

- Uppföljning och utvärdering

Arbetet följs årligen upp och utvärderas.

Gemensam aktivitet: Utvecklingsdialog med förvaltningarna

Under hösten 2018 fick ansvariga på stadskontoret för arbetet med jämställdhetsintegrering, antidiskriminering och barnets rättigheter en möjlighet genom stadens ledningsgrupp att träffa förvaltningsdirektörer och samordnare på respektive förvaltning. Syftet med träffarna var dels att få ökad kunskap om arbetet inom förvaltningarna, dels att få ett underlag för att ytterligare

utveckla det stadsövergripande och systematiska arbetet inom områdena.

Gemensamma utmaningar

Uppdragen kring barnets rättigheter, jämställdhetsintegrering och antidiskriminering syftar till att generera en hållbar förändring i organisationen. Arbetet som bedrivs karaktäriseras av dess långsiktighet och ett behov av att ”hålla i och hålla ut”. I den årliga uppföljningen av arbetet identifieras några utmaningar som de tre uppdragen har gemensamt. Dessa är:

- Integrera jämställdhet, antidiskriminering och barnets rättigheter i ordinarie målstyrning och uppföljning.
- Hitta former för uppföljning av effekterna av arbetet i ordinarie målstyrning och uppföljningssystem.
- Att på ett systematiskt och återkommande sätt öka den generella kunskapen i staden.
- Få till bättre lärande mellan nämnder och förvaltningar – hitta bättre former för spridning och gemensamt kunskapsutbyte.

I resterande del av tjänsteskrivelsen redogörs för uppföljningen av Malmö stads samlade arbete med fokus på jämställdhetsintegrering.

Årsrapport 2018 – Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering

Inledning

Jämställdhet handlar om jämlikhet mellan könen. Alla människor, oavsett kön, ska ha samma möjlighet att forma samhället och sina egna liv. Det inbegriper bland annat frågor som makt, inflytande, ekonomi, hälsa, utbildning, arbete och fysisk integritet. Grunden är det nationella jämställdhetspolitiska målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Till det övergripande målet finns sex delmål:

- En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattande.
- Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
- Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
- Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
- Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma förutsättning för en god hälsa och erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Strategin för att uppnå ett jämställt samhälle är jämställdhetsintegrering. I Malmö stad har kommunfullmäktige beslutat om utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering 2011. Malmö stads insatser inom jämställdhetsintegrering är en del av ett förändringsarbete med syfte att nå och säkerställa jämställd och jämlik service och bemötande för alla oavsett kön. Utgångspunkt för Malmö stads jämställdhetsarbete är än så länge de två juridiska könen, men det är viktigt att arbeta för att synliggöra även personer som inte identifierar sig utifrån dessa.

Årsrapporten för 2018 ger en inblick i Malmö stads arbete med jämställdhet under 2018, samt belyser det aktuella läget avseende förutsättningarna för att bedriva ett jämställdhetsarbete nationellt och globalt.

Underlaget bygger på såväl kvantitativ och kvalitativ uppföljning av nämndernas arbete. Den kvantitativa delen utgår från nämndernas årsrapporter samt en analys av nämndernas användning av könsuppdelad statistik i indikatorer för nämndsmål. Den kvalitativa uppföljningen görs löpande under året i nära dialog med förvaltningssamordnare. Rapporten innehåller även en omvärldsbevakning över aktuella händelser inom den nationella jämställdhetspolitiken. Utöver det finns det i rapporten en redogörelse över de tidsaktuella förutsättningarna för att bedriva ett framgångsrikt jämställdhetsarbete nationellt och globalt.

Slutsatser

Malmöns långsiktiga och systematiska arbete har lett till att jämställdhetsperspektivet nu finns med som en integrerad del i flera delar av kommunens verksamheter. Malmö stads styrka i sammanhanget är att jämställdhetsarbetet leder till konkreta förbättringar för alla Malmöbor, oavsett kön. Även om Malmö stads nämnder har kommit långt i arbetet med jämställdhetsintegrering så genomsyrar jämställdhetsperspektivet fortfarande inte alla verksamhetsområden. Det är fortsatt viktigt att skapa förutsättningar för att nå utvecklingsplanens visioner om ett jämställt Malmö. Det som behöver förstärkas är:

- att könsuppdelad statistik används, analyseras och efterfrågas
- att jämställdhetsanalyser och konsekvensbeskrivningar avseende kön finns med i beslutsunderlag
- att få till bättre lärande mellan nämnder och förvaltningar så att utvecklingsinsatser inom jämställdhetsintegrering inte hela tiden behöver börja om från början
- att staden hittar bättre former för uppföljning av effekterna av jämställdhetsintegrering
- att öka förståelsen för att jämställdhet är en del av lösningen på såväl lokala som globala samhällsproblem samt att ojämställdhet finns och åter reproduceras i Malmö stads verksamheter.

Att Malmö är framgångsrik i arbetet med jämställdhet ställer oss inför en alldeles speciell utmaning. Vi behöver hålla kvar vid nuläget samtidigt som vi måste skapa metoder för hur vi tar nästa steg. För även om kommunen har gjort framsteg så har vi mycket kvar att göra. Det finns en risk att jämställdhetsarbetet stannar av om vi inte lyckas ta steget till ett ännu mer jämställt Malmö.

En annan viktig utmaning för staden är att få ihop jämställdhetsintegreringen med andra tvärsektoriella arbeten som också syftar till att bidra till mer jämlika villkor för malmöbor, så som barnets rättigheter, arbetet mot diskriminering och Agenda 2030. Ett mer sammanhållet arbete skulle ge synergieffekter samt leda till att resurser utnyttjas mer effektivt och att parallella spår undviks.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Eva Marie Tancred Ärendekoordinator

Andreas Norbrant Stadsdirektör